

EU klimatska politika posle izbora:

Kako do populističke tranzicije?

Grantham institut: „Klimatske politike koje direktno utiču na domaćinstva mogu izazvati snažnu reakciju“

S&P Global: Pet trendova koji će definisati globalna tržišta električne energije u narednih 10 godina

Bitka za prioritet dva neformalna bloka
– za obnovljivu i za nuklearnu energiju

Rystad: Ciljevi EU do 2030. neto-nula su nedostižni jer investicije u čistu tehnologiju zaostaju

Evropska komisija planira da ubrza odobravanje nacionalnih mehanizama

Glavne svetske ekonomije predlažu prekid novog finansiranja uglja iz privatnog sektora

EU čeka porast negativnih cena struje?

UnHerd: Može li Evropa bez ruskog gasa? Teško!

DOSIJE: Kako EU ozelenjava energiju?

SADRŽAJ

S&P Global: Pet trendova koji će definisati globalna tržišta električne energije u narednih 10 godina.....	OVDE
Ministri energetike planom „EU Supermreža“ zaključili predsedavanje Belgije Savetom	OVDE
Institut reaguje na rezultate izbora za EU	OVDE
Bitka za prioritet dva neformalna bloka – za obnovljivu energiju i za nuklearnu	OVDE
Rast vetra i sunca u EU potiskuje proizvodnju fosilnih goriva	OVDE
Rystad: Ciljevi EU do 2030. neto-nula su nedostižni jer investicije u čistu tehnologiju zaostaju	OVDE
ACER: Studija o podsticanju efikasnih investicija u električne mreže	OVDE
Nemačka će propustiti klimatski cilj do 2030, kažu vladini savetnici.....	OVDE
Evropska komisija planira da ubrza odobravanje nacionalnih mehanizama kapaciteta	OVDE
Klimatske mere će povećati energetske sigurnost u Evropi za 8% do 2030. godine, kaže MMF	OVDE
Evropska komisija odobrila italijanski program pomoći za OIE od 35 mlrd evra	OVDE
EU bez skladištenja čeka porast negativnih cena struje– stručnjaci	OVDE
Potrošnja energije u domaćinstvima EU u 2022. najniža od 2016.	OVDE
Glavne svetske ekonomije predlažu prekid novog finansiranja uglja iz privatnog sektora	OVDE
UnHerd: Može li uistinu Evropa bez ruskog gasa? Teško!	OVDE
MMF: EU će potpuno napustiti ruske izvore energije do 2030.	OVDE
Nemačka vlada odobrila planove za hvatanje ugljenika i integraciju vodonika	OVDE
Zagušenja na tržištima gasa EU: jesmo li dostigli novu normalu?	OVDE
EU zemlje saglasne da napuste Ugovor o energetskej povelji	OVDE
Brisel: uslovno odobrenje za 1,7 mlrd evra nemačke subvencije za izlaz iz uglja	OVDE
Nemačka će od 2025. ukinuti naknadu za tranzit gasa	OVDE
SAD: Dugoročno planiranje prenosne mreže obavezno za operatore sistema	OVDE
DOSIJE: Kako EU ozelenjava energiju?	OVDE

S&P Global: Pet trendova koji će definisati globalna tržišta električne energije u narednih 10 godina

NUJORK - Od 2015. do 2023. godine, svetska upotreba čistih energetske resursa porasla je sa 120 GW na 530 GW godišnje. Do 2035. godine, prema najnovijim referentnim analizama **S&P Globala**,

vodećeg globalnog izvora energetske i berzanskih podataka, ova brojka će dostići 730 GW/godišnje.

Ova evolucija transformiše rad tržišta električne energije širom sveta,

stimuliše lance snabdevanja u sektoru i unapređuje globalne napore za dekarbonizaciju. Prenosimo rezime pet trendova koji će, prema S&P Globalu, definisati tržišta električne energije širom sveta od sada do 2035.

1. Globalna potražnja za električnom energijom će se povećati za trećinu u narednih 10 godina

Ekonomski rast na tržištima u razvoju i elektrifikacija -- uključujući potrošnju u centrima podataka -- povućiće najveći deo nove potrošnje električne energije, usporen povećanjem napora za energetske efikasnost. Samo azijsko-pacifički region, sa svojom snažnom industrijskom bazom, obuhvatiće 66% ukupnog rasta potražnje.

2. Obnovljivi izvori energije će obuhvatiti skoro 90% svih novih kapaciteta za proizvodnju električne energije na globalnom nivou, postajući dominantan izvor energije do 2035.

Obnovljivi izvori energije će rasti za preko 740 GW godišnje od sada do 2035. Resursi bez ugljenika, kao što su obnovljivi izvori energije plus hidro, nuklearna energija i baterije, činiće 70% svih instaliranih proizvodnih kapaciteta 2035. godine.

Kapacitet sunca i vetra činiće većinu dodataka čiste energije, koji će porasti za 5,9 TW i 1,9 TW, respektivno, od sada do 2035. Kapacitet skladištenja električne energije -- kritični izvor fleksibilnosti mreže koji omogućava primenu obnovljivih izvora -- očekuje se da će se povećati za 30 % godišnje tokom perioda.

3. Konvencionalna termalna goriva će i dalje činiti 35% globalne proizvodnje i 30% instaliranog kapaciteta do 2035.

Prirodni gas će igrati važnu ulogu kao osnovni izvor energije i kao fleksibilan resurs koji obezbeđuje pouzdanost elektroenergetskim sistemima. Naročito na tržištima u razvoju, brzi rast potražnje dovešće do većeg dodavanja konvencionalnih resursa, uglavnom prirodnog gasa. Tokom 2024-35, prirodni gas će globalno i na neto osnovi dodati 47 GW godišnje.

Proizvodnja uglja će, s druge strane, biti u neto padu svuda osim Indije i nekoliko manjih tržišta.

4. Investicije u obnovljive izvore energije, skladištenje baterija i elektrolizatore vodonika u proseku će iznositi 775 milijardi dolara godišnje od sada do 2030. – ili oko 40% iznad nivoa iz 2023. – u realnom smislu

Velike regionalne varijacije će postojati u nivoima investicija, koje su rezultat razlika u raspodeli resursa, zabrinutosti za energetske sigurnost, inicijativne politike uključujući podsticaje i zahteve za lokalizaciju lanca snabdevanja i

moćnosti privlačenja finansiranja.

Brzo rastuća azijsko-pacifička regija obuhvatiće oko 46% ukupnih investicija, Evropa još 26% i Severna Amerika 16%. Komunalni i distribuirani solarni projekti će predstavljati skoro 40% investicija. Cena čiste energije po megavatu će pasti.

5. Globalna proizvodnja električne energije će emitovati 10% manje CO2 u 2035. nego danas

Smanjenje emisija je uglavnom uzrokovano povlačenjem uglja u Evropi i Severnoj Americi, usporavanjem proizvodnje uglja u Kini i širokim prodorom čiste energije. Ovo smanjenje je, međutim, nedovoljno da pozicionira svet prema ispunjavanju svojih dugoročnih klimatskih ciljeva.

Ministri energetike planom „EU Supermreža“ zaključili predsedavanje Belgije Savetom

BRISSEL - Ministri energetike EU obavezali su se da će raditi na dubljoj integraciji evropske elektroenergetske mreže i olakšavanju dugoročnijeg i prekograničnog planiranja, 30. maja, na poslednjem sastanku Saveta za energetiku pod šestomesečnim predsedavanjem Belgije, objavio je *Euractiv*.

Mreže su visoko na političkoj agendi u Briselu jer se očekuje da će potrošnja energije porasti za 350% kako se EU bude dekarbonizovala. Do 2030. godine, Evropska komisija vidi potrebu za 600 milijardi evra investicija u mrežu.

Ministri energetike EU potpisali su sveobuhvatnu deklaraciju u kojoj se naglašava "potreba za uvođenjem EU Supermreže".

Dublja integracija evropskih energetske mreže mogla bi smanjiti potrošnju goriva za 21% do 2030. godine i značajno smanjiti oscilacije cena električne energije, prema briselskom trustu mozgova Bruegel.

Kako bi olakšali napredak ka „Supermreži“, ministri EU potvrdili su svoju posvećenost „dugoročnom,

koordiniranom planiranju infrastrukture električne mreže na evropskom nivou“, posebno u pogledu zagušenja mreže.

Dok regulatori za električnu i gasnu mrežu EU već kreiraju redovne desetogodišnje planove, zemlje EU žele da kreiraju planove i za 20 godina unapred.

Predstojeća Evropska komisija, koja će biti formirana nakon evropskih izbora u junu, pozvana je da „dalje ojača regionalni pristup planiranju elektroenergetske infrastrukture i kombinuje ga sa pristupom na nivou cele EU“.

Koliko novca nedostaje?

Dok je Komisija dala podatke o potrebama za ulaganjem u mrežu, nijedna institucija još nije saopštila brojku o tome koliki je jaz između trenutno planiranih investicija i ukupnih potreba.

Industrijalci iz EU očekuju obim investicija od 800 milijardi evra do 2030. godine – dok je energetska istraživačka centar Ember otkrio da planovi mreže više od 10 zemalja EU ne uzimaju u obzir nedavne prilive obnovljivih izvora energije, što bi moglo iskriviti brojke.

U svakom slučaju, Evropska investiciona banka (EIB) je pozvana da „ojača finansiranje i inicijative za smanjenje rizika“ za ulaganja u mrežu u budućnosti.

Institut reaguje na rezultate izbora za EU

LONDON - U jednoj od prvih reakcija na rezultate glasanja na evropskim izborima, Orelijen Sosaj (Aurélien Saussay), docent na Grantham istraživačkom institutu za klimatske promene i životnu sredinu, izrazio je nadu da će uprkos prodoru desnice u EU institucije Evropljani ostati privrženi klimatskoj politici, ako njene posledice budu "prihvatljive".

„Uprkos ovim izbornim rezultatima, ankete pokazuju da je zabrinutost Evropljana za klimatsku krizu i dalje veoma visoka ... mada izazovi energetske tranzicije postaju sve očigledniji", prenosi **portal Instituta**.

“Klimatske politike koje direktno utiču na domaćinstva mogu izazvati snažnu reakciju - čak i kod populacije koja ne sumnja u stvarnost klimatskih promena", kaže Sosaj i dodaje:

„Pravednost i pravičnost moraju biti u središtu dizajna klimatske politike. Konkretno, neophodne regulatorne mere moraju biti praćene snažnom finansijskom podrškom za domaćinstva s nižim prihodima kako bi se osiguralo da klimatske mere ostanu politički prihvatljive.

Bitka za prioritet dva neformalna bloka – za obnovljivu energiju i za nuklearnu

BRISEL - Zemlje EU koje se zalažu za obnovljive izvore energije složile su se da podstiču novu Komisiju za više politika koje favoriziraju njihovu tehnologiju, prenosi 31. maja **Euractiv**.

„Sasvim je jasno da će glavni zadatak i glavnu ulogu u energetsom sistemu budućnosti imati obnovljivi izvori energije“, naglasila je Leonore Gevesler, austrijska ministarka energetike, posle sastanka sa kolegama iz EU koji zastupaju istu strategiju.

U Evropi dva neformalna bloka vode tihi borbu: grupa za obnovljive izvore energije i pronuklearna alijansa, od kojih svaki broji najmanje 13 zemalja. Grupacije koje su osnovale Austrija i Francuska, insistiraju na sopstvenoj energetske viziji EU.

Prošla godina je donela ključne dobitke za nuklearnu alijansu, nakon što su dobili priznanje za tehnologiju koju su odabrali u osnovnom zakonu EU o industrijskoj politici, Net-Zero Industrial Act, dok je reforma tržišta električne energije EU ovlastila Pariz da subvencionise i svoje stare reaktore.

S obzirom da se karte u Briselu trebaju zameniti nakon izbora za EU 6. i 9. juna, alijansa za obnovljive izvore energije traži tlo.

“Prijatelji obnovljivih izvora energije rade na našim prioritetima za sledeću Komisiju“, potvrdila je Gevesler. Predstoji dokument koji će formulisati tu strategiju, razume Euractiv.

S obzirom na to da trenutne projekcije Komisije predviđaju 80% udela za obnovljive izvore energije do 2040. godine, cilj bi trebalo da bude “stvaranje pozitivnih i ubrzavajućih uslova”.

Euractiv podseća da je usvajanje zakona EU o obnovljivim izvorima energije odloženo je Francuska "igra žestoko" po pitanju nuklearne energije i insistira na dodatnim "garancijama" za vodonik s niskim udelom ugljenika dobijen iz nuklearne energije.

Rast vetra i sunca u EU potiskuje proizvodnju fosilnih goriva

BRISEL - Proizvodnja energije vetra i sunca u Evropskoj uniji porasla je za 46 posto od 2019., kada je sadašnja Evropska komisija preuzela dužnost, do 2023. godine, istisnuvši petinu proizvodnje fosilnih goriva u bloku, pokazao je izveštaj energetske istraživačke firme Ember objavljen 1. juna.

Komisija je predložila cilj od 45% obnovljivih izvora energije u ukupnom energetsom miksu do 2030. godine.

Iako su mnoge politike EU za suzbijanje emisija stakleničkih gasova već na snazi, neki zakoni će se revidirati u sledećih pet godina, a podsticanje ambicioznijih zakona moglo bi biti strože, navodi **Rojters** u svetlu jačanja konzervativnih snaga centra i desnice na EU političkoj sceni.

Kapacitet vetra i solarne energije u EU povećan je za 65% od 2019. Kapacitet vetra porastao je 31% na 219 gigavata (GW) u 2023., dok se solarni kapacitet više nego udvostručio na 257 GW, što je ekvivalentno instaliranju više od 230.000 solarnih panela svaki dan tokom četiri godine, navodi se u izveštaju.

Bez ove ekspanzije, proizvodnja fosila bi pala za samo 1,9% (21 TWh) umesto 22%, jer je manja potražnja za električnom energijom bila nadoknađena smanjenjem proizvodnje iz drugih čistih izvora energije.

Rystad: Ciljevi EU do 2030. neto-nula su nedostižni jer investicije u čistu tehnologiju zaostaju

OSLO - Prema istraživanju i modeliranju kompanije **Rystad Energy**, Evropska unija (EU) bi trebalo da zaostane daleko iza svojih ambicioznih ciljeva energetske tranzicije za obnovljive izvore energije, kapacitete čiste tehnologije i ulaganja u domaći lanac snabdevanja.

Kapitalna ulaganja bloka (capex) u čiste tehnologije – uključujući obnovljive izvore energije, hvatanje ugljenika, korišćenje i skladištenje (CCUS), vodonik, baterije i nuklearnu energiju – iznosila su 125 milijardi dolara u 2023., što je manje od kineske potrošnje od 390 milijardi dolara u istim sektorima.

SAD trenutno zaostaju za EU u godišnjoj potrošnji na čistu tehnologiju, ulažući 86 milijardi dolara u 2023., ali će Zakon o smanjenju inflacije podstaknuti investicije dok će potrošnja EU ostati na platou u godinama koje dolaze. SAD će se skoro izjednačiti s EU u ukupnoj potrošnji na čistu energiju 2030. i ubrzati dalje od bloka u narednim godinama, pokazuje istraživanje ugledne norveške firme.

ACER: Studija o podsticanju efikasnih investicija u električne mreže

LJUBLJANA - Potrebno je značajno povećanje kapaciteta električne mreže kako bi se ostvarili evropski ciljevi dekarbonizacije i osigurao visok nivo sigurnosti snabdevanja, ukazuje 6. juna **ACER** i dodaje da je izgradnja nove mreže samo jedan od načina, koji

se ujedno pokazao i kao najskuplji. Uprkos prednostima, inovativna rešenja još uvek nisu predvodnica izbora ulaganja.

U kontekstu EU akcionog plana za mreže Evropske komisije, EU Agencija za saradnju energetskih regulatora navodi da razmatra najbolje prakse za promovisanje pametnih mreža i tehnologija za efikasnost mreže kroz dizajn tarifa.

"Naš fokus je na opravdanoj zabrinutosti oko troškova, uključujući pristrasnost efikasnijih operativnih troškova (OPEX) i kapitalnih izdataka (CAPEX), kao i na podelu koristi, pristupačnost i uticaj na račune potrošača za energiju i da li će ovi problemi biti ispunjeni odlukama koje su u godinama koje su pred nama napravile vlade, vlasnici mreža, energetski regulatori i drugi", navodi ACER.

Agencija je stoga naručila od Firentinske škole regulacije (FSR) da sprovede studiju o postojećim regulatornim okvirima kako bi regulatori mogli podstaknuti efikasnije korišćenje postojećih i budućih električnih mreža.

Šta je u izveštaju konsultanta?

Nadovezujući se na prethodno istraživanje koje je FSR sproveo u ime ACER-a, ovaj novi izveštaj FSR-a predstavlja:

- Pregled regulatornih praksi u Evropi, Sjedinjenim Državama i Australiji koje promovišu inovacije i efikasnost u investicijama u prenos električne energije.
- Nova regulatorna šema koja:
 - Ne samo da se bavi efektima CAPEX-a (npr. kada regulativa podstiče komunalna preduzeća koja daju prednost kapitalu u odnosu na operativne troškove), već i uobičajeni neuspeh mnogih regulatornih okvira da promovisanju rešenja s minimalnim troškovima.

- Fokusira se na vrednost koju projekti donose (tj. korist), a ne na njihove troškove. Podelom ove pogodnosti između korisnika mreže i mrežnog operatera, stvara se jači podsticaj za tehnološki neutralna rešenja uz ublažavanje povećanja tarifa (u odnosu na uobičajeno poslovanje, npr. samo ulaganje u infrastrukturu).

[OVDE izveštaj](#) (eng).

Nemačka će propustiti klimatski cilj do 2030, kažu vladini savetnici

BERLIN - Nemačka će verovatno propustiti svoje ciljeve suzbijanja emisija stakleničkih gasova do 2030. godine, rekli su vladini savetnici za klimu 3. juna, što je u suprotnosti s predviđanjima ministra klime iz marta i pozivanja na nove mere politike, prenosi **Euractiv**.

Stručni savet za klimatska pitanja, koji ima nezavisna ovlašćenja da procenjuje klimatske performanse zemlje, saopštio je da je malo verovatno da će Nemačka ispuniti svoj cilj smanjenja emisije stakleničkih gasova za 65% do 2030. u odnosu na 1990. godinu, jer se sektori kao što su transport i građevinarstvo bore da ispune svoje ciljeve.

Ovi nalazi dolaze nakon što je Nemačka upravo u aprilu uvela fleksibilniji zakon o zaštiti klime koji daje prostor sektorima koji loše rade kao što je transport. Međutim, Zakon o zaštiti klime takođe će zahtevati od vlade da preduzme korektivne mere za cilj do 2030. godine, ako Stručni savet 2025. godine potvrdi da zemlja ostaje van puta.

U martu je ministar za zaštitu klime Robert Habeck, pozivajući se na podatke Federalne agencije za životnu sredinu (UBA), rekao da je Nemačka po prvi put na pravom putu da ispuni svoje klimatske ciljeve, nakon što su emisije pale za 10 posto 2023. godine.

Stručni savet je, međutim, ocenio da su ranije procene UBA za gotovo sve ekonomske sektore bile previše optimistične, dodajući da Nemačka neće biti na pravom putu ni nakon 2030. godine, što će ugroziti cilj zemlje da postane klimatski neutralna do 2045. godine.

Evropska komisija planira da ubrza odobravanje nacionalnih mehanizama kapaciteta

BRISSEL - Evropska komisija planira da ubrza odobravanje nacionalnih mehanizama za nadoknadu kapaciteta kako bi se zaštitilo dugoročno snabdevanje električnom energijom, rekla je 30. maja komesarka bloka za energetiku Kadri Simson.

Pod pretpostavkom da su nacionalne vlade u skladu s određenim kriterijima, odobrenja bi mogla ubuduće uslediti za samo "šest do osam nedelja", rekla je ona novinarima nakon sastanka ministara energetike EU u Briselu, prenosi **Montel**.

Nova uredba EU o dizajnu tržišta električne energije, za koju se očekuje da će stupiti na snagu u roku od nekoliko sedmica, navodi da mehanizme kapaciteta više ne treba smatrati merama u krajnjoj nuždi, već više strukturnim elementom tržišta.

To je posledica prelaska bloka na intermitentne obnovljive izvore energije i nedovoljnih prekograničnih veza u nekim područjima.

Mehanizmi kapaciteta plaćaju vlade kako bi se osiguralo da će proizvodni kapaciteti ili ekvivalentni odgovor na potražnju ili skladišne jedinice biti dostupni kada je to potrebno, pojašnjava Montel.

Nacionalni mehanizmi kapaciteta moraju biti dostavljeni Briselu na odobrenje kako bi se osiguralo da ne narušavaju konkurenciju na unutrašnjem tržištu električne energije EU.

Dugotrajan proces

Ovaj proces odobravanja može biti složen i dugotrajan, tako da uredba zahteva od EK da u roku od šest meseci od stupanja uredbe na snagu izvesti o tome kako da je pojednostavi. To bi moglo biti već krajem ove godine.

Tri meseca nakon toga, nakon konsultacija s nacionalnim vladama, izvršna vlast bi morala formalno predložiti izmene procesa, ako je to potrebno.

U prošlogodišnjem izveštaju regulatorne agencije EU za energiju ACER pokazalo se da Belgija, Finska, Francuska, Nemačka, Irska, Italija, Poljska i Švedska imaju mehanizme kapaciteta koji zajedno pokrivaju dve trećine potražnje za električnom energijom u EU.

Predviđeno je da su troškovi mehanizma kapaciteta dostigli 7,4 milijarde evra u 2023. godini, što je povećanje od 40% u odnosu na 5,2 milijarde evra isplaćenih 2022.

Klimatske mere će povećati energetsku sigurnost u Evropi za 8% do 2030. godine, kaže MMF

VAŠINGTON - Napori da se postignu evropski ciljevi smanjenja emisija isplatiće se prema analizi koju je 29. maja objavio Međunarodni monetarni fond (MMF), u kojoj se procenjuje da bi kontinent mogao poboljšati energetske sigurnost za 8 posto do 2030. godine prenosi **Euronews**.

Više cene ugljenika, energetska efikasnost i ubrzano izdavanje dozvola za obnovljive izvore energije bile su ključne oblasti politike koje je MMF

identifikovao za poboljšanje

energetske sigurnosti Evrope.

„Ilustrativni paket politika koji smanjuje emisije za 55% u odnosu na nivoe iz 1990. godine poboljšao bi dva pokazatelja energetske sigurnosti za blizu 8% do 2030. godine za Evropu u celini“, navodi se u saopštenju za štampu MMF-a.

Za EU, analiza predviđa preokret od 13 godina pogoršanja ekonomske otpornosti na energetske poremećaje i osam godina smanjenja sigurnosti snabdevanja energijom, zbog decenija zavisnosti od ruske energije.

Obrazloženje studije prvenstveno leži na konceptu smanjenja uvoza energije, zamenom uvoza fosilnih goriva domaćim obnovljivim izvorima energije.

Dokument MMF-a uzima u obzir efekte klimatskih akcija na energetske sigurnost i simulira uticaje klimatskih politika za smanjenje emisija na dve sigurnosne mere: sigurnost snabdevanja i otpornost privrede date zemlje.

Autori su procenili rizik od poremećaja u snabdevanju energijom kombinujući koliko je zemlja zavisna od uvoza za svoju potrošnju energije sa diversifikacijom

tog uvoza energije. Drugo, analizirali su koliko je određena zemlja bila spremna da se nosi sa energetske poremećajem, na osnovu udela u bruto domaćem proizvodu (BDP) koji troši na energiju.

Procene MMF-a su u sukobu s konzervativcima i desničarskim zakonodavcima u Evropskom parlamentu, koji su odbacili nekoliko klimatskih zakonodavnih dosijea tvrdeći da politike u okviru plana EU za postizanje mrežne neutralnosti do 2050. godine, nisu „verodostojne i ostvarive“.

Političke grupe Evropski konzervativci i reformisti (ECR) i Identitet i demokratija (ID) spremne su da dobiju značajan broj mesta na predstojećim evropskim izborima od 6. do 9. juna, preteći raspletom petogodišnjeg klimatskog zakonodavstva, ukazuje **Euronews**.

Evropska komisija odobrila italijanski program pomoći za OIE od 35 mlrd evra

BRISEL - Evropska komisija odobrila je, prema pravilima EU o državnoj pomoći, italijansku šemu pomoći od 35,3 milijarde eura za povećanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora za 4.590 megavata.

Italijanska šema usklađena je s evropskim ciljevima zelenog dogovora i trajaće do 21. decembra 2028. Pomoć je namet uključen u račune potrošača za struju.

Evropska komisija je u **saopštenju** za javnost od 7. juna navela da će ta šema podržati izgradnju novih elektrana koje rade na inovativnim i još nezrelim tehnologijama, odnosno geotermalnoj energiji, morskoj energiji vetra (plutajuća ili fiksna), termodinamičkoj solarnoj, plutajućoj solarnoj, gasnoj, talasnoj i drugu morskou energiju kao i na biogas i biomasu. Zavisno od tehnologije, projekti bi mogli započeti u roku od 31 do 60 meseci.

EU čeka porast negativnih cena struje bez skladištenja – stručnjaci

BRISSEL - Očekuje se da će negativne cene električne energije – koje su postale sve češće širom Evrope – rasti dok se ne uvedu poboljšana fleksibilnost i rešenja za skladištenje, rekli su za **Montel** stručnjaci.

“Trenutno se ne može mnogo učiniti u vezi s negativnim cenama električne energije jer fizičko ograničenje predstavlja činjenica da se električna energija ne može skladištiti”, rekao je Davide Tabarelli, šef analitičke firma Nomisma Energia.

“Da imamo velika skladišta u obliku pumpnih hidro ili hemijskih baterija, negativne cene bi jednog dana mogle nestati, ali kako ih nema u velikim količinama, problem će se samo pogoršavati.”

“Hronični problem”

Negativne cene bi trebalo da postanu "hronični problem energetskih sistema EU u budućnosti", rekao je Frančesko Sasi, analitičar istraživačkog centra RIE.

„Fenomen nastavlja da šteti potrošačima i komunalnim preduzećima, kao i tržišnoj konkurentnosti... On takođe smanjuje marže za operatere i povećava veliku neizvesnost na energetskim tržištima, podstaknut geopolitičkim tenzijama.”

Čini se da potrošači imaju koristi od negativnih cena električne energije tako što plaćaju manje, iako kao poreski obveznici financiraju državne podsticaje koji

podržavaju industriju obnovljivih izvora energije, rekao je Korado Mikozi, izvršni direktor kompanije za energetske predviđanja MycSolutions.

Trgovci generalno nemaju baš nikakve koristi, jer „mogu kupovati i prodavati samo u određenim vremenskim periodima“, rekao je Mikozi.

“Umesto toga, oni koji imaju kapacitet skladištenja mogu arbitrirati između različitih vremenskih perioda kupujući, na primer, usred dana kada su cene niske, i preprodajući u večernjim satima kada cene rastu zbog nedostatka solarne energije.”

Efikasnost i međusobne veze

Osim povećanja fleksibilnosti kroz mehanizme za skladištenje i baterije, negativne cene električne energije mogu se ublažiti poboljšanjem efikasnosti i međusobne povezanosti energetskih mreža, rekao je Sasi.

Stefen Vudhaus, direktor konsultantske kuće Afry, rekao je da su negativne cene rezultat ograničene izloženosti kupaca spot cenama i "ugovorima o podršci za obnovljive izvore energije zasnovanim na proizvodnji, koji narušavaju otpremu i cene".

"EU bi trebalo da bude oprezna u zagovaranju ugovora za razliku (CFD) kao preferiranog instrumenta za podršku obnovljivim izvorima energije, jer Britanija samo prilagođava svoj CFD dizajn kako bi izbegla ove distorzije", dodao je.

Sve u svemu, negativne cene su bile neodržive na srednji i dugi rok jer se proizvodnja električne energije mora plaćati, rekao je Mikele Governatori, vođa energetike u italijanskom think tanku Ecco.

"Oni imaju fiksne troškove, koji se moraju nadoknaditi", rekao je on, dodajući da iako se negativne cene mogu nositi kratkoročno, proizvođači moraju biti nadoknađeni na duži rok.

Glavne svetske ekonomije predlažu prekid novog finansiranja uglja iz privatnog sektora

BRISSEL/LONDON – Neke od najvećih svetskih ekonomija žele da, uoči ovogodišnjeg klimatskog samita UN-a, finalizuju plan za zaustavljanje novog finansiranja projekata uglja iz privatnog sektora, saznaje 7. juna **Rojters** iz pet izvora koji su direktno upoznati s tim.

Predlog Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD) je prvi potez multilateralne institucije za suzbijanje finansiranja uglja.

Nacrt plana, koji ima za cilj da postavi politiku "zlatnog standarda" za način na koji finansijske institucije pristupaju uglju, nalaže investitorima, bankama i osiguravaocima da zaustave novo finansiranje

postojećih ili planiranih projekata uglja i okončaju finansiranje kompanija koje grade infrastrukturu za ugljalj, rekli su izvori. Prema planu, finansijske institucije bi finansirale privremeno penzionisanje elektrana na ugljalj, umesto da se odustaju od ove imovine. A privremeno zatvaranje postrojenja na ugljalj trebalo bi uskladiti s finansiranjem čiste energije koja bi zamenila izgubljeni kapacitet uglja.

Kreditiranje i osiguranje komercijalnih banaka industriji uglja iznosilo je ukupno 470 milijardi dolara između januara 2021. i decembra 2023. godine, pokazuju podaci nevladine organizacije Urgewald.

Potrošnja energije u domaćinstvima EU u 2022. najniža od 2016.

BRISSEL - U 2022. godini, domaćinstva u EU su koristila 10,1 milion teradžula energije, što je najmanja količina zabeležena od 2016. godine, objavio je 5. juna **Eurostat**.

Brojka iz 2022. znači da je došlo do smanjenja od 7,7% u odnosu na 11 teradžula zabeleženih 2021. godine.

Domaćinstva, odnosno stambeni sektor, predstavljali su 25,8% finalne potrošnje energije ili 18,1% bruto unutrašnje potrošnje energije u EU u 2022. Većina finalne potrošnje energije EU u domaćinstvima bila je pokrivena prirodnim gasom (30,9%), električnom energijom (25,1%) i obnovljivim izvorima energije i biogorivima (22,6%).

U EU, domaćinstva uglavnom koriste energiju za grejanje domova (63,5% finalne potrošnje energije u stambenom sektoru), a zatim za grejanje vode (14,9%). Grejanje prostora i vode predstavljalo je 78,4% finalne energije koju su domaćinstva potrošila 2022. godine.

Rasveta i većina električnih uređaja čine 13,9%.

Najmanje učešće imaju ostala krajnja upotreba (0,9%) i hlađenje prostora (0,6%).

UnHerd: Može li uistinu Evropa bez ruskog gasa? Teško.

LONDON - Da li je Evropa zaista prevazišla krizu prirodnog gasa i postigla nezavisnost od Rusije? Na prvi pogled moglo bi se pomisliti. Fajnenšel Tajms je 1. juna objavio da se evropsko tržište gasa pokazalo "daleko otpornijim" na izazove s kojima se suočava od invazije na Ukrajinu u punom obimu 2022. Međutim, kada se bolje pogleda, postaje jednako verovatno da je to zatišje pre naredne oluje, komentariše britanski portal **UnHerd** i navodi:

Pre svega, upotreba fosilnih goriva prati poslovni ciklus: u vremenima ekonomske ekspanzije potrošnja raste, dok pad proizvodnje izaziva gotovo trenutno smanjenje potreba za fosilnim gorivima.

Ovo je takođe jedna od glavnih razlika između fosilnih i obnovljivih izvora energije: vetar i solarna energija, na primer, rade nezavisno od poslovnog ciklusa, jer zavise od klimatskih okolnosti. Ovo je nešto što treba imati na umu kada čitate naslove o povećanom udelu obnovljivih izvora u evropskom energetsom miksu. Ovo ima više veze sa stanjem privrede nego trajno smanjenim potrebama za gasom i nezavisnošću od Rusije. U Nemačkoj, na primer, proizvodnja u energetske intenzivnim industrijama pala je skoro 20% u odnosu na prosek 2021. godine

Čim ekonomije EU ponovo krenu u rast, potrošnja energije će se povećati, a pitanje je odakle će ta energija doći. U stvari, zemlje koje već ove godine očekuju poboljšane ekonomske izglede reaguju u skladu s tim. Sjedinjene Države, na primer, produžavaju radni vek elektrana na uglj i razmatraju vraćanje zatvorenih nuklearnih elektrana, dok Indija i Kina nastavljaju da gradi sve izvore energije.

U ovom trenutku, evropski plan da preokrene svoju ekonomsku sreću mora biti u skladu sa planom da se napusti čitava mreža gasovoda koja povezuje Evropu sa njenim bivšim glavnim dobavljačem: Rusijom. Opterećena već notorno visokim cenama energije, potpuna zamena ruskog snabdevanja stvorice nove troškove na više frontova, što će sve dovesti do novih opterećenja za evropske kompanije i potrošače, a stvaranje nove infrastrukture za skuplji američki ili katarski LNG neće biti tako lako kao što mnogi veruju, ukazuje portal.

Kako priznaje **Fajnenšel Tajms**, napuštanje postojeće mreže gasovoda s Rusijom takođe će imati visoku cenu: „Operatori transportnog sistema (OTS) u Češkoj, Austriji i Slovačkoj planiraju da povećaju svoje naknade za transport gasa kroz svoje sisteme da pokriju izgubljeni prihod od ruskog tranzita. Ovi dodatni troškovi transporta će poskupeti transport gasa na jug i zapad u centralnu Evropu”.

Evropska politika u ovoj oblasti odgovara gubitku težine gladovanjem, konstatuje UnHerd. Može delovati neko vreme, ali na kraju će biti smrtonosna. Štaviše, sve je više dokaza da će evropska javnost odbiti da se složi s tim, dok je sve veći broj političara koji se otvoreno protive energetske nezavisnosti od Rusije. Slične stavove zauzimaju i velike opozicione stranke poput AfD-a u Nemačkoj ili Slobodarske stranke u Austriji.

S obzirom na trenutne političke trendove – osim ako se gasovodi namerno ne unište poput Severnog toka 2 – preuranjeno je govoriti o prestanku oslanjanja Evrope na Rusiju. To bi mogla biti pauza, ali kada se potrebe za energijom ponovo povećaju, teško će se odupreti iskušenju korišćenja postojeće mreže cevovoda, zaključuje londonski portal.

MMF: EU će potpuno napustiti ruske izvore energije do 2030.

VAŠINGTON - Prema MMF-u (imf.org), EU je prestala da uvozi ugalj i većinu nafte iz Rusije. Uvoz ruskog gasa

u EU takođe se smanjuje od 2021. godine, a nakon početka rata u punom obimu, obim isporuke je značajno smanjen. To je dovelo do najgore energetske krize u Evropi od 1970-

ih, jer se energetska sigurnost Evrope pogoršala kao rezultat njene povećane zavisnosti od uvoza i ograničenog broja snabdevača.

Nakon 2022. godine, zemlje EU su počele brzo da preorijentišu svoje uvozne tokove. Na primer, Nemačka, najveći uvoznik ruskog gasa, povećala je **svoj** udeo u uvozu gasa iz Norveške sa 19% na 60% od 2021. godine.

MMF takođe predviđa da će Evropa povećati uvoz energije iz SAD-a i drugih zemalja.

“Prema posleratnom osnovnom scenariju, Evropa će postepeno izbaciti preostala ruska fosilna goriva do 2030. godine”, navodi se u izveštaju MMF-a.

Francuska i Italija će povećati uvoz iz Afrike; Nemačka, Češka, Slovačka, Mađarska i Poljska – iz Norveške; Bugarska, Hrvatska i Rumunija – iz SAD.

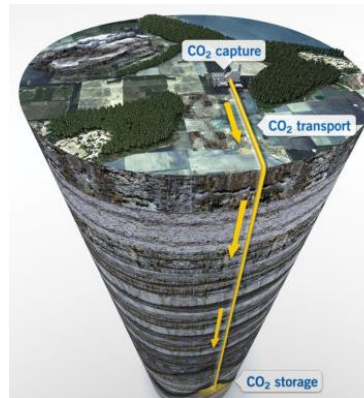
Nemačka vlada odobrila planove za hvatanje ugljenika i integraciju vodonika

BERLIN - Nemačka vlada odobrila je 29. maja dva nacrtu zakona za ubrzanje integracije vodonika i ugljenika u energetske i industrijske sisteme zemlje.

Vlada je obe tehnologije identifikovala kao kritične komponente nastojanja zemlje da postane CO₂ neutralna do 2045., uz održavanje teške industrije, rekli su agenciji **Rojters** izvori iz vlade.

Hvatanje i skladištenje ugljenika

U Nemačkoj je ograničena upotreba tehnologije hvatanja i skladištenja ugljenika, (eng. skrać. CCS), ali s obzirom da će najveći evropski zagađivač CO₂ verovatno propustiti svoje klimatske ciljeve, Berlin se preispitao, procenjujući potrebu da uhvati između 34 miliona i 73 miliona tona godišnje do 2045. godine.

Kompanijama će biti dozvoljeno da skladište CO₂ u dnu Severnog mora ili u unutrašnjosti ako savezne države to dozvole na svojoj teritoriji. Geološki gledano, Nemačka ima oko 1,5 do 8,3

milijarde tona kapaciteta za skladištenje CO₂ ispod svog dela Severnog mora i mogla bi deponovati do 20 miliona tona godišnje.

Prema planovima, izvoz CO₂ će biti dozvoljen.

Vodonik

Zakon o ubrzanju vodonika će ubrzati izgradnju vodonične infrastrukture, uvoz i proizvodne pogone. Takođe će infrastrukturi dati status „preovlađujućeg javnog interesa“, kao i prioritet u procesu odobravanja.

Zagušenja na tržištima gasa EU: jesmo li dostigli novu normalu?

LJUBLJANA - ACER-ov izveštaj za 2024. otkriva da se zagušenje na tržištima prirodnog gasa progresivno smanjivalo u 2023. zbog prilagođavanja potražnje, snabdevanja i protoka gasa u cilju smanjenja oslanjanje na ruski gas, **saopštio** je 30. maja EU energetska regulator. Međutim, posledice krize tržišta gasa ostaju jasne, jer konvergencija cena između evropskih gasnih čvorišta još nije dostigla nivo pre krize.

Rešavanje najakutnijih zagušenja optimizovanjem korišćenja transportnih kapaciteta ostaje kratkoročna akcija koja može pomoći u suočavanju sa teškim tržišnim uslovima, navodi EU Agencija za saradnju sa energetskim regulatorima .

Izveštaj navodi da su se 2023. godine:

Zagušenja smanjila, ali su i dalje prisutna na onim ključnim rutama zapad-istok koji omogućavaju smanjenje oslanjanja na isporuke gasa iz Rusije.

Na 35 izlaznih i ulaznih strana na interkonekcijskim tačkama (IP-ovima) bilo je zagušeno, što je manje u odnosu na 50 zakrčenih IP-ova 2022. godine.

Novi kapaciteti za uvoz LNG-a povećali su ponudu i pomogli u uklanjanju zagušenja na ulaznim mestima iz Norveške i Velike Britanije.

Poboljšani tržišni uslovi na najkritičnijim uskim grlima smanjili su razlike između cena na čvorištima.

Ukupni prihodi od zagušenja koje su prikupili operatori transportnog sistema (OTS) iznosili su 140 miliona evra, što je značajan pad u odnosu na 3,4 milijarde evra prikupljenih od aukcija kapaciteta 2022.

Međutim, ova cifra ostaje visoka u poređenju sa nivoom pre krize od 55 miliona evra u 2021.

Šta ACER preporučuje?

Susedni OTS-ovi bi trebalo da blisko koordiniraju kako bi maksimizovali dostupnost fiksnih i prekidnih kapaciteta.

Susedne nacionalne regulatorne vlasti (NRA) da sarađuju kako bi uklonile sve regulatorne barijere koje ometaju optimalno korišćenje postojeće mreže za rekonfigurisane rute snabdevanja.

OTS-ovi će proceniti da li su potrebna nova ulaganja za rešavanje fizičkih uskih grla koja i dalje postoje nakon operativnih optimizacija.

NRA treba da procene da li su ulaganja u eliminaciju strukturnih uskih grla u skladu sa energetskim i klimatskim politikama EU i zahtevima sigurnosti snabdevanja.

Koji su sledeći koraci?

Uzimajući u obzir rezultate praćenja, NRA će odlučiti o primeni procedura upravljanja zagušenjima u svojim zemljama.

EU zemlje saglasne da napuste Ugovor o energetskej povelji

BRISSEL – Zemlje Evropske unije su 30. maja usvojile odluku o povlačenju iz međunarodnog energetskog sporazuma zbog zabrinutosti da on štiti ulaganja u fosilna goriva i podriva napore u borbi protiv klimatskih promena, saopštio je belgijsko predsedništvo EU, .

Odluka Saveta EU dala je konačno zeleno svetlo za povlačenje EU i Euratoma iz Ugovora o Energetskej povelji nakon što ga je Evropski parlament odobrio tokom poslednje plenarne sednice u aprilu 2024. godine, navodi se u **saopštenju** EU.

Ugovor o energetskej povelji (ECT) iz 1998. omogućava energetskim kompanijama da tuže vlade zbog politika koje štete njihovim investicijama. Poslednjih godina, neke kompanije su ga koristile za pokretanje tužbi od milijardu dolara protiv mera za zatvaranje ili ograničavanje projekata fosilnih goriva.

Brisel je prošle godine predložio izlazak EU iz sporazuma, tvrdeći da ECT više nije u skladu s Pariskim sporazumom o klimatskim promenama i ambicijama EU u pogledu energetske tranzicije.

Države članice koje žele ostati ugovorne strane nakon istupanja EU moći će da glasaju tokom predstojeće konferencije ECT– koja se očekuje do kraja 2024. – odobravanjem ili ne protivljenjem usvajanju reformisanog sporazuma, navodi Savet EU u saopštenju.

Pre izlaska, EU se složila da će prvo odobriti reforme ugovora - koje su imale za cilj da ga učini klimatskim prihvatljivijim, ali za koji su neke evropske vlade ocenile predlog reformi nedovoljnim,

Sekretarijat Ugovora o energetskej povelji još nije potvrdio kada će se članovi sporazuma sastati da glasaju o reformama. Nije odmah odgovorilo na zahtev za komentar.

Oko 50 potpisnica sporazuma dogovorilo je reforme 2022. Jedna od ključnih promena je smanjenje na 10 godina sa 20 "klauzule o prestanku roka trajanja" koja bi se primenjivala na zemlje koje su istupile.

Tokom ovog perioda, energetske kompanije iz drugih zemalja potpisnica, kao što su Japan i Turska, nastaviće da primaju zaštitu ugovora o svojim postojećim investicijama u EU.

Brisel: uslovno odobrenje za 1,7 mlrd evra nemačke subvencije za izlaz iz uglja

BERLIN - Nemačka vlada je 4. juna objavila da je dobila načelno odobrenje od Brisela da dodeli subvencije u vrednosti od 1,75 milijardi evra proizvođaču uglja i električne energije iz uglja, LEAG-u, ali uz isplatu jedne trećine sume u zavisnosti od budućih cena električne energije i ugljendioksida, piše **Euractiv**.

Kao deo paketa od 40 milijardi evra za ublažavanje izlaska Nemačke iz uglja do 2038. godine, energetskim kompanijama u zemlji obećane su milijarde za zatvaranje svojih elektrana. Istočnonemačkom LEAG-u je tako obećano 1,75 milijardi evra – suma koja je sada delimično odobrena iz Brisela.

LEAG će dobiti dve tranše novca: 1,2 milijarde evra je zagarantovano za obnavljanje štete nanosene životnoj sredini decenijama otvorenog kopa i isplate penzija. Preostalih 550 miliona evra zavisi od profitabilnosti energije iz uglja do 2038.

Na osnovu formule koja tek treba da bude objavljena, kompanija će dobiti nadoknadu za „izgubljenu zaradu“ zbog prinudnog zatvaranja njihovih pogona.

Međutim, ako tržišne sile – naime jeftini obnovljivi izvori energije i visoke cene CO2 – primoraju LEAG-ove elektrane na ugalj da se zatvore, nemačka vlada ne bi morala to da plati jer navodi da su elektrane ionako neprofitabilne.

Zapadnonemačka energetska kompanija RWE će dobiti 2,6 milijardi evra za postepeno izbacivanje uglja, nakon odluke nemačke vlade iz 2021. godine. Taj potez nije naišao na veliki otpor Brisela, jer se kompanija obavezala da će zatvoriti svoje fabrike do 2030. godine.

Nemačka će od 2025. ukinuti naknadu za tranzit gasa

BERLIN - Nemačka vlada je 30. maja saopštila da će ukinuti kontroverznu nadoknadu za gas koji prolazi kroz zemlju za koju su susedne EU zemlje rekly da nelegitimno povećava cenu udaljavanja od ruskog gasa (Vidi: [BILTEN AERS # 610](#)).

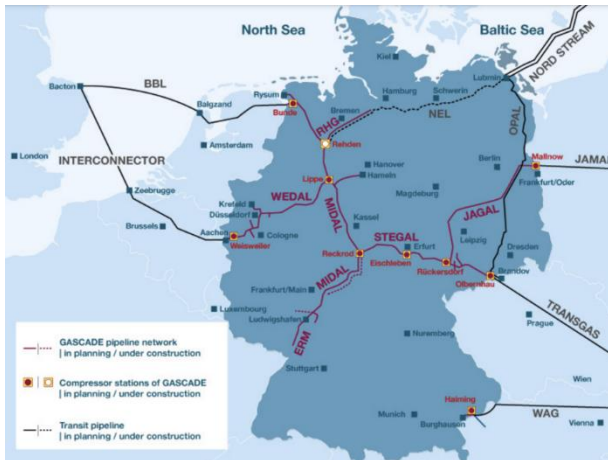

Foto: Nemačka mreža tranzitnih gasovoda (*Izvor Gascade*)

Kada je Nemačka žurila da napuni svoja skladišta gasa kao odgovor na energetska krizu 2022. godine, većina te energetske sirovine je kupljena po pet puta većoj vrednosti od današnje. Da bi nadoknadio ove izdatke, Berlin je počeo da naplaćuje doplatu na sav tranzit gasa kroz njegovu mrežu, koja će od 1. jula porasti na 2,50 evra po MWh.

Susedne zemlje kažu da je naknada – koja dodaje skoro 10% na veleprodajnu cenu gasa – prepreka udaljavanju od ruskog gasa. Austrija i Češka, obe zemlje bez izlaza na more, oslanjaju se na gas koji se uvozi preko nemačke teritorije i vode kampanju protiv šeme.

Na sastanku ministara energetike EU 30. maja u Briselu, nemački državni sekretar u tom resoru, Sven Giegold najavio je da će od 1. januara 2025. godine naknada biti ukinuta.

SAD: Dugoročno planiranje prenosne mreže obavezno za operatore sistema

VAŠINGTON – Američka Federalna regulatorna komisija za energetiku, (FERC) najveći državni regulator za komunalne usluge, izdala je novo pravilo koje obavezuje regionalne komunalne operatore da planiraju dugoročnu izgradnju prenosne mreže u pripremi za očekivani porast potražnje za električnom energijom u celoj zemlji.

Pravilo sada zahteva od operatore prenosnih sistema da planiraju za 20-godišnji vremenski period potrebe prenosa i načine plaćanja za njih kako bi pouzdano ispunili predviđeni rast opterećenja.

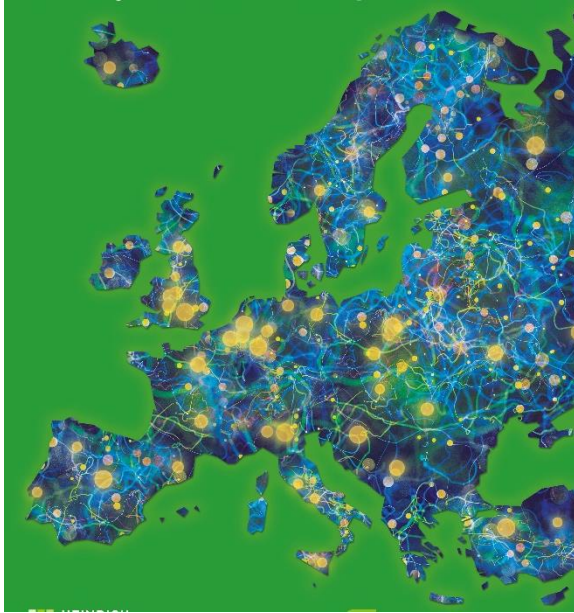
"Naša zemlja se suočava sa neviđenim porastom potražnje za pristupačnom električnom energijom dok se suočava s ekstremnim vremenskim pretnjama po pouzdanost mreže", rekao je predsednik FERC-a Vili Filips (Willie Phillips), prenosi **AP**.

Pravilo dolazi nakon dve godine javnih rasprava i označava prvi put u više od decenije da se federalna agencija uključila u regionalnu politiku prenosa.

DOSIJE: Kako EU ozelenjava energiju?

(Izvor: Portal Saveta EU consilium.europa.eu)

Zašto je ekološka energija važna?

Proizvodnja i potrošnja energije glavni je uzrok klimatskih promena. Kada se fosilna goriva – uglj, nafta i gas – sagorevaju, ispuštaju ugljendioksid u atmosferu, što doprinosi globalnom zagrevanju.

Upotreba i proizvodnja energije čine 75% ukupnih emisija stakleničkih gasova u EU. Smanjenje ovih emisija neophodna je akcija za borbu protiv klimatskih promena i postizanje cilja EU-a o klimatskoj neutralnosti do 2050. godine.

Ulaganje u obnovljive izvore i čistije oblike energije takođe je ključno za povećanje energetske nezavisnosti. Obnovljiva energija – bilo da se radi o solarnoj, vetru ili hidroelektrani – može se proizvoditi u EU, što smanjuje zavisnost od uvoza i otvara nova radna mesta i poslovne mogućnosti na lokalnom nivou.

Šta EU preduzima u zelenoj energiji?

Mere za zelenu energiju u EU traju više od 15 godina.

Sa Evropskim zelenim dogovorom koji je pokrenut 2019. godine, EU i njene države članice pojačale su

ambiciju da se pozabave globalnim zagrevanjem i preusmere na čistiju energiju.

Zeleni dogovor i njegov paket Spretni za 55 (eng. Fit for 55) uključuju set zakona koji imaju za cilj smanjenje emisija stakleničkih gasova u EU, uključujući i energetske sektor. Opšti cilj je smanjenje emisija za najmanje 55% do 2030. godine.

Plan REPowerEU, pokrenut nakon rata u Ukrajini i nakon pandemije COVID-19, postavlja akcije za ubrzanje tranzicije čiste energije, diversifikaciju ponude i uštedu energije.

Glavni ciljevi EU za energetske tranzicije:

- postati nezavisniji od uvoza energije
- smanjiti upotrebu fosilnih goriva i podržati primenu obnovljivih izvora energije
- povećati energetske efikasnosti
- poboljšati energetske infrastrukture i njenu integraciju u zemljama EU

Nacionalni energetske i klimatske planovi

Od država članica EU se traži da dostave nacionalne planove za skiciranje i izveštavanje o svojim akcijama za postizanje energetske i klimatske ciljeva definisanih na nivou EU.

Ovi ciljevi uključuju smanjenje emisije gasova staklene bašte i rad na povećanju obnovljive energije, energetske efikasnosti i elektroenergetskih interkonekcija.

Koje su glavne mere EU za zeleniju energiju?

Obnovljiva energija

Direktiva o obnovljivoj energiji ima za cilj povećanje udela energije proizvedene iz obnovljivih izvora u ekonomiji EU. Do 2030. godine 42,5% energije koja se troši u EU dolaziće iz obnovljivih izvora, prema ciljevima postavljenim u direktivi.

Kako bi se podstaknuli obnovljivi izvori energije u cloj ekonomiji i postigao cilj EU, postavljeni su ciljevi po sektorima, na primer:

- zgrade: 42% energije treba da dolazi iz obnovljivih izvora
- industrija: upotreba obnovljivih izvora bi trebalo da se poveća za 1,6% godišnje
- transport: najmanje 29% energije treba da dolazi iz obnovljivih izvora ili bi se intenzitet emisije transportnih goriva trebalo da smanji za 14,5%

Štaviše, dodatna indikativnih dopuna od 2,5% mogla bi omogućiti EU da postigne cilj od 45%.

Kapacitet za obnovljivu energiju u EU se povećao poslednjih godina. Kako bi se ubrzala primena obnovljive energije, usvojene su mere za smanjenje birokratije, a uspostavljene su i brze procedure za izdavanje dozvola za projekte obnovljive energije.

Energetska efikasnost

Ušteda energije smanjenjem potrošnje ključna je za postizanje energetske tranzicije. Korišćenje manje energije znači:

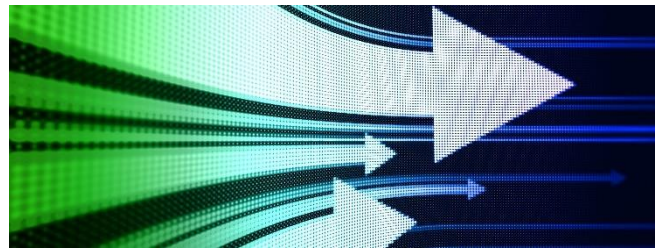
- manje emisije gasova staklene bašte
- manje zagađenja
- pristupačnija energija za građane
- smanjena zavisnost od uvoznih fosilnih goriva

EU je postavila cilj da smanji potrošnju energije za 11,7% do 2030. godine na nivou EU, u poređenju sa prognozama potrošnje iz 2020. godine.

Ključni sektori u kojima bi potrošnja trebalo da se smanji su:

- zgrade
- industrija
- transport

Vodonik i dekarbonizovani gas

Kako bi smanjila upotrebu fosilnih goriva i progresivno prešla na čistiju energiju, EU je usvojila mere koje podržavaju korišćenje obnovljivih i niskougljeničnih gasova.

Paket vodonika i dekarbonizovanog gasa usvojen u maju 2024., ima za cilj:

- stvoriti tržište za vodonik i postići 40 gigavata obnovljivog kapaciteta elektrolizera vodonika do 2030.
- bolje integrisati obnovljive i niskougljenične gasove u gasovodnu mrežu
- poboljšati zaštitu potrošača u energetskim ugovorima
- povećanje sigurnosti snabdevanja i saradnje među zemljama EU

Pravila uključuju i ograničenja isporuke gasa iz Rusije i Belorusije s ciljem smanjenja zavisnosti od uvoznih fosilnih goriva.

Zgrade

Više od jedne trećine emisija stakleničkih gasova u EU proizvodi se u građevinskom sektoru.

Direktiva o energetske performansa zgrada ima za cilj da zgrade u EU učini energetske efikasnijim do 2030. godine i dalje.

Krajnji cilj je da do 2050. godine sve zgrade u EU budu zgrade sa nultom emisijom.

Da bi se postigli ovi ciljevi, direktiva postavlja cilj smanjenja prosečne potrošnje energije u stambenim zgradama:

- najmanje 16% do 2030
- najmanje 20-22% do 2035

Osim toga, trebalo bi razviti više infrastrukture u zgradama za bicikle i električne automobile.

Mreže i systemska integracija

Da bi postala klimatski neutralna do 2050. godine i izgradila energetske suverenitet, EU treba fundamentalno transformirati svoj energetske sistem u međusobno povezani energetske sistem.

Energetske sistem u budućnosti treba da:

- bude kružniji, sa energetske efikasnošću u svojoj srži
- obezbedi više i zelenije električne energije sektorima kao što su transport i industrija
- promovira niskougljenična goriva, uključujući vodonik, za sektore koje je teže dekarbonizovati

U maju 2024. Savet je usvojio zaključke o infrastrukturi elektroenergetske mreže. Zaključci naglašavaju potrebu za unapređenjem rada na stvaranju bolje međusobno povezane i integrisane električne mreže u EU.

Transevropske mreže za energiju (TEN-E)

Politika transevropskih mreža za energiju (TEN-E), pokrenuta 2013. godine, podržava prekogranične projekte za povezivanje energetske mreža država članica i za podsticanje integracije obnovljivih izvora energije.

Cilj nove uredbe o TEN-E je modernizacija, dekarbonizacija i međusobno povezivanje prekogranične energetske infrastrukture EU kako bi se pomoglo EU da postigne svoje ciljeve klimatske neutralnosti do 2050. godine.

